Verslag opiniërende bespreking De Maashorst: (grote grazers & governance) commissie RZ 28 juni 2021

Vooraf is een NTI gedeeld met informatie voor deze bijeenkomst.

Insprekers:

- Arie Kemps namens de Maashorstburgers.
- Jos van der Wijst namens de gezamenlijke natuurorganisaties.

Reacties en vragen fracties

M. Bosch (D66): D66 wil de grote grazers weg uit De Maashorst omdat ze er niet thuishoren. De wisenten zijn ongeveer uitgestorven. Voor D66 staan de inwoners en veiligheid voorop. V.w.b. de positieve aantrekkende werking op bezoekers: er blijven ook mensen weg uit De Maashorst vanwege de grazers. D66 pleit voor schapen en kleinvee i.p.v. de grote grazers.

G. van Kessel (Lokaal): Lokaal ziet meerwaarde in natuurbeleving, maar wel met de nodige maatregelen. 'Ervaring opdoen met uitrasteren' klinkt hen te vrijblijvend want veiligheid staat voorop. Lokaal vindt dat er in De Maashorst een goede mix bestaat van natuur en recreatie. Er is geen sprake van dagelijkse dreiging.
Lokaal vindt kinderen en natuureducatie belangrijk. Door het terugtrekken van Oss gaan de tarieven van het natuurcentrum voor scholen omhoog. Lokaal vraagt te kijken naar andere mogelijkheden om extra inkomsten te genereren (als voorbeeld wordt het benutten van reserves genoemd)

J. van der Dussen (VVD): De VVD is tegen de grote grazers. Zij zien liever kleinere hanteerbare dieren.
Governance: Bernheze bezit maar een klein deel van het gebied. Het is terecht dat we in beheerkosten bijdragen naar rato van bezit. En recreatie op basis van gebruik.

J. Jansen (Progressief Bernheze): Grazers: Maashorst is een natuurgebied geen dierenpark. Dieren zijn er niet om mensen te plezieren maar om natuurdoelen te bereiken. Natuurontwikkeling vergt tijd. Te vaak wisselen van aanpak werkt niet. De eerste positieve effecten van de huidige aanpak in De Maashorst zijn zichtbaar. Progressief Bernheze vindt het prima om kleine aanpassingen te doen om mensen comfort te bieden. Je kunt niet alle risico's uitsluiten. Daarom ondersteunt zij de voorgestelde maatregelen.

> M. Bosch (D66): stelt dat je wel degelijk wat kunt doen aan het uitsluiten van risico's door grazers weg te halen.

Governance: Progressief Bernheze vindt het erg dat de vier gemeenten elkaar niet meer kunnen vinden nu de financiële impuls (subsidies) verdwenen is. De één loket gedachte leek even dichtbij, maar lijkt nu verder weg dan ooit. Daarnaast noemen zij de term 'cherry picking': alleen meebetalen als het ons uitkomt. Dat is niet de essentie van samenwerking.
Progressief Bernheze maakt zich zorgen over de DVO omdat zij van mening is dat dit geen vorm van samenwerken is.

> J. van der Dussen (VVD): Hoe ziet Progressief het terugtrekken van Oss?

Progressief Bernheze vindt dit terugtrekken geen samenwerken, net als dat zij inkopen geen samenwerken vinden. Progressief Bernheze pleit ervoor om als Bernheze niet mee te gaan in het slechte voorbeeld van Oss. Zij vinden uniformiteit en een duidelijke richting belangrijk. Nu is er één maashorstorganisatie die dit bewaakt. Maar besluiten worden nog lokaal genomen. Progressief Bernheze wil dat elke gemeente zich medeverantwoordelijk voelt, en niet alleen wat diensten inkoopt in een soort 'winkel'. Ook maken zij zich zorgen over de mogelijke situaties waarin Bernheze iets wil dat de Maashorstgemeente niet wil of kan leveren.

Vragen van Progressief Bernheze zijn: Hoe kunnen wij meebesturen? En wat gaan we nu precies inkopen? Beleid? Beheer? ….?
Hoe zorgen we dat iedereen weet waar hij moet zijn met vragen? En hoe wordt participatie geregeld in het nieuwe construct?
Progressief Bernheze maakt zich zorgen over de gelimiteerde budgetten die nu zijn opgelegd. Kunnen we wel alles inkopen wat we wensen?

M. Konings (Blanco): Blanco vraagt zich af of het wel haalbaar is dat er nog meer gronden worden aangekocht in de kern omdat veel boeren niet willen verkopen.
Grazers: Daarnaast stellen zij dat er veel diverse natuur is in Nederland. En dat er veel gebieden zijn waar mensen (tijdelijk) niet in mogen komen (bijv. bij weidevogels). Dat vindt Blanco akkoord want rustgebieden voor natuur zijn goed. De natuur is geen dierentuin. De Maashorst is hier groot genoeg voor. Recreanten moeten voldoende ruimte eromheen hebben. Risico's zijn niet uit te sluiten en als voorbeeld noemen zij het Aadal waar men runderen en hooglanders kan treffen. Ook andere dieren kunnen zorgen voor incidenten (zwanen, zwijnen enz.) Blanco stelt dat dit bij natuur hoort en is voorstander van de huidige drie grote grazers.
Governance: Er worden allerlei constructies bedacht, maar het gaat erom dat de juiste poppetjes beslissingen kunnen nemen. Blanco wil zelf zeggenschap houden, en geen DVO. De tabellen die zijn meegeleverd geven hier geen antwoord op. Blanco is van mening dat je zelf aan de bestuurstafel moet blijven zitten als je iets wilt bereiken.

E. Daandels (CDA): CDA is niet tegen grote grazers, maar veiligheid staat voorop.
Er is al veel geïnvesteerd in het park. Bernheze is de kleinste deelnemer, en heeft de minste spin-off daarom moeten we kritisch blijven op de middelen. Educatie is belangrijk voor CDA en willen ze blijven steunen.

B. van Beugen (SP): SP vindt Maashorst iets om trots op te zijn. Veiligheid is belangrijk, maar niet alle risico's zijn uit te sluiten. Het is een natuurgebied, geen kinderboerderij voor selfies. SP heeft veel vertrouwen in de voorgestelde veiligheidsmaatregelen. Zij onderschrijft het besluit van het BRT.
SP vindt natuureducatie belangrijk.
Governance: SP vindt, naast een DVO, het stuurgroep-model ook nog steeds de moeite waard. Dan is er meer regie, zonder hoge kosten. Maar als 1 bestuur onvoldoende draagvlak heeft dan moeten we samenwerken. SP krijgt graag meer uitleg hierover.
SP is het eens met het voorstel van het college v.w.b. waar wel en waar niet/minder op inzetten: Dure maatregelen als branding e.d. weglaten, maar wel werken aan samenhang en uitstraling van het gebied en natuureducatie.

Reactie wethouder van Moorselaar:

- Educatie is ook voor hem een zorgpunt. Na een verduidelijkende vraag van de heer J. van der Dussen legt hij uit: Oss betaalt niet meer mee aan het Natuurcentrum. De overblijvende gemeenten vinden behoud van deze activiteiten belangrijk en moeten dit dus (financieel) oplossen. Maar wat te doen met Osse scholen die wel nog steeds gebruik willen maken van het Natuurcentrum? Er wordt nu gedacht aan een gedifferentieerd tarief waarbij Osse scholen meer moeten betalen dan scholen uit deelnemende gemeenten. Maar de wethouder wil een dergelijke drempel vermijden.

- Risico's uitsluiten kan niet, maar beheersing is wel mogelijk. Dat moeten we zorgvuldig en goed doen, op een manier die bij een natuurgebied hoort.

- De genoemde term cherry picking klopt niet. Een DVO is geen cherry picking, maar juist invulling van het gewenste Maashorst-loket op een manier die alle partijen past. Iets wat in de huidige samenwerkingsvorm niet lukt. En het kan een versnelling opleveren in processen en keuzes die eigenlijk eenvoudig zijn, maar door bestuurlijke trajecten ingewikkeld worden gemaakt.
- Wil uniformiteit en daarom gezamenlijke spelregels bepalen en in de DVO opnemen. Zonder gezamenlijke spelregels sluiten we geen DVO.

    SP: hoe ver gaat die uniformiteit? Bijv. evenementenbeleid?
    De wethouder antwoordt dat hij gezamenlijke afspraken wil vastleggen. Maar als een gemeente op haar grondgebied andere evenementen in de schil wil toestaan dan een andere gemeente, dan hebben zij daarin een eigen verantwoordelijkheid. Uitgangspunt voor alle partijen is het MaashorstManifest.

  Die gezamenlijke afspraken kosten tijd. Op 1 juli jl. is de nieuwe functionaris begonnen bij de gemeente Maashorst i.o. die dit moet gaan regelen. Maar voor de begrotingsbesprekingen komt de wethouder met een voorlopig rapport terug bij de gemeenteraad over de voorgenomen insteek voor een DVO.

J. Jansen (PB): wil graag duidelijkheid over de grenzen: waarin blijven we de baas? En waarin niet?

De wethouder geeft aan te streven naar duidelijkheid hierover als hij met een tussentijds rapport terugkomt bij de raad.

M. Konings (Blanco): Blanco vindt dat er geen reactie is gegeven op de motie waarin de raad aangaf zelf de regie te willen houden.

De wethouder zegt toe dat hij met een memo komt waarin de redenen van de DVO worden toegelicht. Het college is van mening dat een DVO grote voordelen heeft. Dit gaat o.a. een financiële besparing opleveren.

Vervolgproces

Besluitvorming over de grazers is aan het college.
Besluitvorming over een DVO is aan de raad (vergt langere tijd).

J. Jansen (PB): PB vindt het bijzonder dat dit nog uitgewerkt moet worden, maar dat de raad tussentijds niks te zeggen heeft.